

Հաստատում եմ՝

Տևօրեն՝

01.09.2023թ.

Ստուգված է

Տարրական մ/մ

Նախագահ՝

Կ. Զիբոկչյան

**Երևանի Խ. Աբովյանի անվան ՀՊՄՀ-ի
թ.57 հիմնական դպրոց**

**2023-2024 ուստարի
Ես և շրջակա աշխարհի
թեմատիկ պլանավորում**

Դասարան՝ 2-րդ

Ուսուցիչներ՝ Տ. Աբրահամյան

Ռ. Դավթյան

N	Դաս	Էջ	Ժամ	Նպատակ	Վերջնարդյունք
1	Ի՞նչ է շրջակա աշխարհը	4	1		
Թեմա 1. Ով եմ ես (7 ժամ)					
2	Ով եմ ես	8	1	<ul style="list-style-type: none"> • Ձևավորել ինքնաճանաչման, ինքնարժևորման, ինքնագնահատման և ինքնարտահայտվելու հմտություններ, սեփական անհատականությունը բացահայտելու և յուրաքանչյուրի անհատականությունը տեսնելու և գնահատելու ունակություն, յուրաքանչյուրի առանձնահատկությունը հարգելու կարողություն: Օգնել իրենց և ուրիշներին անցյալում, ներկայում և ապագայում դիտարկելուն: <ul style="list-style-type: none"> • Խթանել տարբեր զգայարաններով ստացած տեղեկությունների տարբերակման, համադրման և կարևորության գիտակցումը: • Նպաստել սեփական մարմնի, դրա խնամքի մասին 	Մովորողը կկարողանա. 1.Նկարագրել իրեն, իր զբաղմունքները, նախասիրությունները, հետաքրքրությունները, համեմատել մյուսների հետ: 2. Տարբերակել և արտահայտել իր զգացմունքներն ու հույզերը տարբեր միջոցներով (խոսքով, հայացքով, ժեստերով, միմիկայով): 3. Տարբերակել իր անցյալը, ներկան և ապագան, նկարագրել իրադարձությունները տարբեր ժամանակներում: 4. Կազմել օրվա ռեժիմ՝ ճիշտ բաշխելով օրը աշխատանքի, հանգստի, զբաղմունքի, քնի միջև: 5.Տարբերակել և համադրել տարբեր զգայարաններով ստացած տեղեկությունները: 6. Բացատրել, որ մարմինն աշխատող համակարգ է և բոլոր մասերը գործում են փոխկապված: 7. Մտորել հաշմանդամություն կամ զարգացման առանձնահատկություններ ունեցող մարդկանց մասին, պատրաստակամ լինել հեշտացնելու և հավասար հնարավորություններ ապահովելու բոլորի
3	Մեր հույզերը	12	1		
4	Անցյալ, ներկա, ապագա	18	1		
5	Քո օրվա ռեժիմը	23	1		
6	Մեր մարմինը	27	1		
7	Ինչպե՞ս ենք ճանաչում աշխարհը	31	1		
8	Հիգիենա. մաքուր կենցաղ	34	1		
9	Անձնական հիգիենա	37			

				<p>պատկերացումների ու ճանաչողության ընդլայնմանը, ձևավորել անձնական հիգիենայի մասին տարրական գիտելիքներ և հմտություններ:</p>	<p>համար: 8. Հիմնավորել, որ հիգիենայի պահպանումը՝ հաճախակի լվացվելը, մաքուր կենցաղը, առողջության գրավականներից մեկն է: 9. Տարբերակել և ունենալ անձնական հիգիենայի անհատական պարագաներ, բացատրել դրանց անհրաժեշտությունը: 10. Ցուցադրել ձեռքերը և ատամները ճիշտ լվանալու շարժումները: 11. Պահպանել անձնական հիգիենան, մարմնի խնամքը. տեսողություն, լսողություն, կեցվածք, բերանի խոռոչ, մաշկ, մազեր, եղունգներ և այլն:</p> <p>ՀՊՉ S25, S26, S27, S34</p>
--	--	--	--	---	---

Թեմա 2. Ես ապահով եմ (5ժամ)

10	Առողջ և սննդարար ուտելիք	43	1	<ul style="list-style-type: none"> Գաղափար տալ առողջ և անառողջ սննդի, դրա բազմազանության, սննդամթերքի հիմնական խմբերի, սննդակարգի մասին: Խթանել առողջ և անվտանգ սնվելու սովորությունների ձևավորումը. պահպանել սնման նույն պարբերականությունը, կարողանալ ընտրել և գնել օգտակար և թարմ սննդամթերք: Օգնել յուրացնելու, որ սնունդն է ապահովում մեր մարմնի աճը, զարգացումն ու եռանդը: Օգնել ընդլայնելու անվտանգության պարզ կանոնների մասին 	<p>Սովորողը կկարողանա.</p> <p>1. Նկարագրել ինչպիսիս պետք է լինի առողջ և սննդարար ուտելիքի պարունակությունը, սննդակարգը, կարևորել նախաձաշելու սովորությունը:</p> <p>2. Խմբավորել սննդամթերքը հիմնական խմբերում՝ հացեղեն-ձավարեղեն, ձուսեղեն-լոբազգիներ, միրգ-բանջարեղեն, կաթնեղեն, յուղեր:</p> <p>3. Տարբերակել կենդանական և բուսական ծագման սննդատեսակները:</p> <p>4. Բացատրել, որ սնունդը և ջուրը անհրաժեշտ են մեր մարմնի աճի, զարգացման և եռանդի համար:</p> <p>5. Թվարկել, թե ինչերը կարող են վտանգավոր լինել տանը, դպրոցում և փողոցում:</p> <p>6. Առանձնացնել, խմբավորել անվտանգության</p>
11	Ինչպես ճիշտ սնվել	47			
12	Վտանգները մեր շուրջը	52			
13	Զգուշացեք ավտոմեքենայից	56	1		
14	Ինչպես պաշտպանվել երկրաշարժից	59	1		
15	Վնասակար սովորություններ	62	1		
16	Ինչպես խուսափել հիվանդանալուց	64			
17	Մեր շրջակա բնությունը և մեր առողջությունը	66	1		

				<p>իմացությունը, կողմնորոշվելու և պահպանելու անվտանգության կանոնները տանը, դպրոցում, փողոցում և բնության գրկում:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ձևավորել երկրաշարժի ժամանակ կողմնորոշվելու, համապատասխան գործողություններ կատարելու և ցուցումներին հետևելու հմտություններ: • Օգնել գիտակցելու շրջակա միջավայրի (աղտոտման և մաքրության) ազդեցությունը առողջության վրա, ինչպես նաև իմանալու որոշ վարակիչ հիվանդությունների տարածման և կանխարգելման ուղիների մասին: 	<p>կանոնները համապատասխան վտանգների դեպքում:</p> <p>7. Կիրառել անվտանգության պարզ կանոններ երկրաշարժի ժամանակ, երբ տանն են, դպրոցում կամ փողոցում, հետևել այդ կանոններին:</p> <p>8. Լրացնել համապատասխան վտանգի դեպքում օգնության հեռախոսահամարները: Նշել, որ օգնություն պետք է խնդրել միայն վստահելի մեծահասակից:</p> <p>9. Բացատրել, թե որոնք են վնասակար սովորությունները, նշել չնախաճաշելու, եղունգ կրծելու, սնունդը, աղն ու քաղցրը չարաշահելու վնասները:</p> <p>10. Նշել, որ ծխախոտի ծուխը վնասակար է առողջությանը, բացատրել, որ չպետք է մնալ ծխողների շրջապատում, այլ արագ հեռանալ այդ տարածքից: Հաճախ օդափոխել փակ տարածքը, սենյակը:</p> <p>11. Օրինակներ բերել վարակիչ հիվանդությունների փոխանցման և դրանց կանխարգելման ուղիներից (օրինակ՝ հիգիենա, պատվաստում):</p> <p>12. Բացատրել, որ առողջությունը կախված է նաև շրջակա միջավայրի մաքրությունից:</p> <p>ՀՊՉ S31, S32, S34</p>
--	--	--	--	--	---

Թեմա 3. Ես մենակ չեմ (2 ժամ)

18	Ես և իմ ընտանիքը	71	1	<ul style="list-style-type: none"> • Երեխաների պատկերացումներում հստակեցնել և ամբողջացնել տուն, ընտանիք, տոհմ, գերդաստան գաղափարները, 	<p>Սովորողը կկարողանա.</p> <p>1. Բացատրել, որ ընտանիքները կարող են տարբեր լինել ըստ կազմի (մեծ, փոքր, երկու ծնողով, մեկ ծնողով, առանց ծնողի ընտանիքներ, ազգականներ):</p>
19	Ես և իմ ընտանիքը(շարունակություն)	73			
20	Որտեղ է ապրում իմ	76			

<p>ընտանիքը</p>			<p>ձևավորել դերերի գիտակցման, սեփական դերին համապատասխան գործողությունների, ընտանեկան տոների, հանգստի, ժամանցի կազմակերպման, ինչպես նաև՝ ազգականների հետ արդյունավետ շփման և հոգատար վերաբերմունք դրսևորելու հմտություններ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ընդլայնել գիտելիքները սեփական բնակավայրի, մարդկանց, զբաղմունքների, սովորույթների, առանձնահատկությունների, տեսարժան վայրերի, բուսական և կենդանական աշխարհի մասին՝ ձևավորելով հոգատար, խնայող և պատասխանատու վարքագիծ: 	<p>2. Բացատրել ընտանիքի անդամների դերերը (այդ թվում՝ իր), իրավունքներն ու պարտականությունները կանանց և տղամարդկանց հավասարության տեսանկյունից:</p> <p>3. Նկարագրել, թե ինչպես են իրենց ընտանիքները կազմակերպում հանգիստը, ժամանցը, տոները:</p> <p>4. Ցուցաբերել հոգատար վերաբերմունք ծնողների, տատիկ-պապիկների, քույրերի ու եղբայրների նկատմամբ:</p> <p>5. Նկարագրել իր բնակավայրը, մարդկանց, զբաղմունքները, սովորույթները:</p> <p>6. Կողմնորոշվել տարածքում, իմանալ տան, դպրոցի հասցեն, կարողանալ կարդալ ցուցանակները, իմանալ կանոնները, դրանց պահպանման կարևորությունը:</p> <p>7. Պարզ բացատրություններ տալ, թե ինչի համար են դպրոցը, հիվանդանոցը, բանկը, ոստիկանությունը, զբոսայգին:</p> <p>8. Համեմատել և բնութագրել քաղաքի և գյուղի տարբերությունները, առանձնահատկությունները:</p> <p>9. Թվարկել և նկարագրել իր բնակավայրի տեսարժան վայրերն ու հուշարձանները, բնակավայրի բնությունը, բույսերն ու կենդանիները:</p> <p>10. Ցուցաբերել պատասխանատու, խնայող և հոգատար վերաբերմունք հայրենի բնակավայրի, շրջակա միջավայրի և բնակիչների հանդեպ:</p> <p>ՀՊՉ S18, S22, S24, S29</p>

Թեմա 4. Դպրոցն ու ընկերներս (2 ժամ)

21	Իմ դպրոցը, իմ դասարանը	79	1	<ul style="list-style-type: none"> • Ձևավորել իսկական ընկերոջ մասին պատկերացումներ, օգնել ձեռք բերելու ընկերներ և պահպանելու ընկերությունը, օգնել գիտակցելու, որ ընկերությունը պայմանավորված չէ սեռով, թե՛ աղջիկները, թե՛ տղաները կարող են լավ ընկերներ լինել: • Ձևավորել դրական վերաբերմունք կանոններին և դրանց կարևորությանը, իրենց և ուրիշների իրավունքները պաշտպանելու համար դրանց անհրաժեշտության գիտակցություն, իրավունքների և պարտականությունների փոխկապվածության ընկալում և բարեկիրթ շփման հմտություններ: • Օգնել հասկանալու արարքների և հետևանքների կապը, օրինակներով ցույց տալ, թե արարքներն ինչ հետևանքներ կարող են ունենալ՝ թե՛ դրական, թե՛ բացասական: • Ձևավորել փոխադարձ վստահության մթնոլորտ, որն էական է ընկերական փոխհարաբերություններում և կոնֆլիկտները խաղաղ 	<p>Սովորողը կկարողանա.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Նկարագրել և օրինակներ բերել, թե ինչը կարող է օգնել կամ խանգարել ընկերությանը: 2. Բնութագրել, թե ինչպիսին պետք է լինի ընկերը, որ որակներն են բնորոշ լավ ընկերոջը, և բացատրել, որ դրանք պայմանավորված չեն սեռով: 3. Արդյունավետ շփվել, կարողանալ լսել միմյանց, հարգել միմյանց կարծիքը, հաշտության ճանապարհներ գտնել: 4. Հարգել միմյանց տարբերությունները, նշել, որ բոլորը տարբեր կարողություններ ունեն, նաև հաշմանդամություն և զարգացման առանձահատկություններ ունեցող մարդիկ: 5. Պահպանել, կիրառել դասարանական և քաղաքավարության կանոնները, պատրաստակամ լինել խմբով կամ զույգերով աշխատելիս: 6. Մեկնաբանել, թե արարքներն ինչ հետևանքներ կարող են ունենալ, թե՛ դրական, թե՛ բացասական: 7. Նկարագրել յուրաքանչյուրի դերը, իրավունքները, պարտականությունները դպրոցում, դասարանում, նշել դրանց կարևորությունը: 8. Խուսափել վեճերից, կռիվներից, փորձել խոսել, հաշտվել միմյանց հետ: 9. Բացատրել ինչ է կոնֆլիկտը և դրանք խաղաղ լուծելու ձևեր գտնել <p>ՀՊՉ S9, S21, S24, S28</p>
22	Իմ ընկերները	83	1		

				հարթելու հիմք է, ստեղծել իրավիճակներ վեճերի խաղաղ լուծման ձևեր փնտրելու, գտնելու վերաբերյալ:	
--	--	--	--	--	--

Թեմա 5. Բնությունն իմ շուրջը (3 ժամ)

23	Կենդանի և անկենդան բնություն	89	1	<ul style="list-style-type: none"> • Օգնել տարբերակել կենդանի և անկենդան բնության, մարդու և բնության ստեղծած օբյեկտները՝ նկարագրելով դրանց առանձնահատկությունները: • Տեսնել և նկարագրել բնության բազմազանությունը: • Օգնել դիտարկումներով և փորձերով բացահայտելու, որ կենդանի բնությունը ջրի, օդի, լույսի, ջերմության և բնական վայրի կարիք ունի: • Օգնել աշակերտներին, փորձերով և դիտարկումներով, օրինակներ բերելով, համոզվելու, որ բույսերն ու կենդանիները փոխադարձաբար կապված են: 	<p>Սովորողը կկարողանա.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Նկարագրել բնության անկենդան և կենդանի օբյեկտները, կարողանալ տարբերակել դրանք՝ ելնելով դրանց առանձնահատկություններից: 2. Համեմատել և տարբերակել շրջապատի օբյեկտները՝ մարդու և բնության ստեղծած: 3. Ներկայացնել, թե մարդն ինչ է ստանում բնությունից (սնունդ, շինանյութ, դեղաբույսեր, գեղագիտական նշանակություն և այլն): 4. Դիտարկել և փորձերի օգնությամբ համոզվել, որ կենդանի բնությունը ջրի, օդի, լույսի, ջերմության և բնական վայրի կարիք ունի: 5. Դիտարկել, նկարագրել բույսերի և կենդանիների փոխկախվածությունը, սնդային շղթաների պարզ օրինակներ բերել: 6. Դիտարկել բույսերի բազմազանությունը. խմբավորել դրանք մշակովի և վայրի, ցամաքային և ջրային, ծառեր, թփեր, խոտաբույսեր և այլ դասակարգումներով, բերել օրինակներ: 7. Խմբավորել կենդանիները՝ ըստ վայրի և ընտանի տեսակների: 8. Բնութագրել, օրինակներ բերելով, բույսերը՝ որպես մարդու և կենդանիների հիմնական սնունդ և կենսական նշանակության ունեցող պարագաների աղբյուր: <p>ՀՊՉ S7, S10, S11, S12, S13, S18</p>
24	Բույսերի բազմազանությունը	93	1		
25	Մշակովի բույսեր	96			
26	Կենդանիների բազմազանությունը	98	1		
27	Ընտանի կենդանիներ	102			

Թեմա 6. Բնությունն իմ շուրջը(4 ժամ)

28	Կյանքը հարթավայրերում և լեռներում	105	1	<ul style="list-style-type: none"> • Օգնել գիտակցել բնության մեջ տեղի ունեցող բնական և մարդու գործունեության հետևանքով տեղի ունեցող փոփոխությունները, ինչպես նաև մարդու ներգործության բացասական հետևանքները: Նպաստել պատասխանատու վարքագծի ձևավորմանը: • Ձևավորել ճանաչողություն երկրի մակերևույթի որոշ ձևերի մասին, բնորոշել, նկարագրել տեղանքը: • Օգնել դիտարկելու բնության մեջ տեղի ունեցող պարբերական երևույթները: • Խթանել բնության մեջ դիտարկումներ կատարելու և դիտարկումների հիման վրա հետևություններ անելու հմտությունները: 	<p>Սովորողը կկարողանա.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Տարբերակել երկրի մակերևույթի ռելիեֆի որոշ ձևեր՝ լեռներ, հարթավայրեր: 2. Բնութագրել և նկարագրել անկենդան բնությունը՝ որպես կենդանիների, բույսերի և մարդկանց բնակության միջավայր: 3. Դիտարկել և նկարագրել, թե ինչպես է փոփոխվում բնությունը տարվա եղանակներին, թվարկել տարվա եղանակները և ամիսները ըստ հերթականության: 4. Դիտարկել և նկարագրել, թե ինչպես է փոփոխվում մարդկանց, բույսերի ու կենդանիների կյանքը տարվա տարբեր եղանակներին: 5. Բնութագրել եղանակը ցանկացած պահի, դրսևորել եղանակին համապատասխան վարքագիծ: 6. Բացատրել, թե ինչ դեր ունի մարդը բնության վատթարացման գործում, մեկնաբանել բնության պահպանության և խնայող վերաբերմունքի անհրաժեշտությունը: <p>ՀՊՁ S7, S10, S11, S12, S13, S18</p>
29	Տարվա եղանակները	108	1		
30	Բույսերն ու կենդանիները տարվա տարբեր եղանակներին	114	1		
31	Մարդկանց կյանքը տարվա տարբեր եղանակներին	117			
32	Եղև ք բնությանը բարեկամ Գ/Ա		1		

Թեմա 7. Շարժում և փոխազդեցություն (3 ժամ)

33	Հրել, ձգել	121	1	<ul style="list-style-type: none"> • Նախնական գիտելիք տալ ուժերի մասին, օգնել հասկանալու և փորձով համոզվելու, որ այն, ինչ սկսում է շարժվել, շարժվում է իր վրա ազդող որևէ ուժի շնորհիվ: • Գաղափար տալ ձայնի, ձայնի 	<p>Սովորողը կկարողանա.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Համոզվել, որ այն ամենը, ինչ սկսում է շարժվել, շարժվում է որևէ ուժի շնորհիվ: 2. Ներկայացնել մարմինը շարժման մեջ դնելու տարբեր եղանակներ (ձգել, քաշել հրել տարբեր ուժերով և ուղղություններով): 3. Նկարագրելիս օգտագործել ճիշտ
34	Ուժեղ և թույլ	125	1		
35	Արագ և դանդաղ	127			
36	Լույս և մութ	129	1		
37	Որտեղից է գալիս ձայնը	134			

				<p>աղբյուրների, ուժեղ և թույլ ձայների մասին:</p> <p>• Օգնել ընդլայնելու պատկերացումները լույսի մասին՝ տարբերակելով լույսի բնական և արհեստական աղբյուրները:</p>	<p>բառապաշար՝ ուղղություն, արագություն, դանդաղել, արագանալ, բախվել, շեղվել, հարվածել, ընկնել և այլն:</p> <p>4. Բերել ձայնի աղբյուրների օրինակներ:</p> <p>5. Ցույց տալ, որ հեռվից ձայնի ուժը թուլանում է:</p> <p>6. Բերել լույսի աղբյուրների օրինակներ՝ բնական և արհեստական:</p> <p>ՀՊՁ S3, S10</p>
Թեմա 8. Մարմիններ (4 ժամ)					
38	Ինչի՞ց են պատրաստված	138	1	<p>• Օգնել տարբերակելու և նկարագրելու շրջապատում եղած իրերը, մարմինները՝ բնութագրելով դրանց որակական և քանակական հատկանիշները, դասակարգել դրանք՝ ըստ նյութի վիճակի (պինդ, հեղուկ և գազային):</p> <p>• Օգնել տարբերակելու և ըստ անհրաժեշտության գործածելու չափիչ գործիքները՝ կիրառելով ճիշտ չափման միավորներ:</p>	<p>Սովորողը կկարողանա.</p> <p>1. Նկարագրել շրջապատի իրերը, անվանել՝ ինչից են պատրաստված (փայտից, ապակուց, պլաստիկից, քարից, ավազից, գործվածքից և այլն):</p> <p>2. Տարբերակել դրանք՝ բնական և արհեստական:</p> <p>3. Բնութագրել նյութերը՝ ըստ դրանց որակական հատկանիշների (փափուկ, կոշտ, պինդ, հեղուկ, գազային, կարծր, անհարթ, հարթ, ողորկ, տաք, սառը, ձգվող, սեղմվող, ճկվող, փուխր և այլն):</p> <p>4. Բնութագրել մարմինները՝ ըստ քանակական հատկանիշների (մեծ, փոքր, ծանր, թեթև):</p> <p>5. Համապատասխան գործիքների (քանոն, կշեռք, ջերմաչափ, ժամացույց, չափիչ տարա) օգնությամբ կատարել համապատասխան չափումներ:</p> <p>ՀՊՁ S3, S10</p>
39	Ինչպիսին են մեզ շրջապատող նյութերը	142	1		
40	Բարձր-ցածր, հեռու-մոտիկ	144	1		
41	Շատ-քիչ, հեռու-մոտիկ	148			
42	Ժամ- ժամանակ	150	1		
43	Պահուստային ժամ		1	Ընդհանուր 32 ժամ	